

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Educational Management Model for Border Schools
of the Basic Education Commission

1. เพ็ญสุตา สุตวงศ์*, 2. ธิดาวลัย อุ่นกอง, 3. โสภา อำนวยรัตน์, 4. น้ำฝน กันมา
1. Pensuda Sutawong*, 2. Thidawan Unkong, 3. Sopha Amnuayrat, 4. Namfon Gunma

1.,2.,3.,4. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
1.,2.,3.,4. School of Education, The University of Phayao
* Corresponding Author E-mail: pensuda8071@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ คือ การวางแผน การดำเนินงาน การอำนวยการ และการติดตามประเมินผล 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: 1. รูปแบบการบริหารจัดการ; 2. โรงเรียนชายขอบ; 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) create and examine the educational management model for border schools of the basic education commission 2) evaluate the educational management model for border schools of the basic education commission by conducting research and development methods. The statistics used in the research included percentages, averages, and standard deviations.

The research found that:

The educational management model for border schools of the basic education commission consists of 4 main components: 1) principles, 2) objectives 3) operational processes operation 4) Factors for success the experts are of the opinion that the educational management model for border schools of the basic education commission is the most appropriate. The feasibility and usefulness of the model are at a high level.

Keywords: 1. The Educational Management Model; 2. Border Schools; 3. Basic Education Commission

บทนำ

การศึกษาทำให้เด็กชายขอบได้รับโอกาสทางการศึกษามีพัฒนาการมากขึ้นตามนโยบายของรัฐแต่ยังมีเด็กชายขอบที่ยังขาดโอกาสในการพัฒนาทางการศึกษาอีกจำนวนมากตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 ที่มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้แล้ว นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 ได้มุ่งเสริมสร้างความมั่นคง ของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และการสร้างความเป็นธรรม ความปรองดองและความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในชาติ (สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ, 2558) นโยบายความมั่นคงมาสู่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (2560-2579) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีเพื่อให้ แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์และแนวทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ว่าการส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่พิเศษ พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บ ชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560ก) โรงเรียนในพื้นที่ชายขอบของจังหวัด/อำเภอ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 3 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ไม่รวมพื้นที่ติดสหพันธรัฐมาเลเซีย และพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง ขอบเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 27 จังหวัด 108 อำเภอ (แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน พ.ศ. 2560 - 2564) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มุ่งเน้นให้คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีสุขภาวะที่ดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560ข) จากสภาพภูมิศาสตร์และปัญหาต่างๆตามแนวชายขอบของประเทศไทย รัฐบาลไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้พยายามจัดการศึกษาให้นักเรียนและชุมชนแนวชายขอบเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนของชาติตามแนวชายขอบให้มีการศึกษา และมีพัฒนาการตามวัย สร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนในบุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งของรัฐ เอกชน มูลนิธิและองค์กรอิสระ ได้เข้ามาจัดการศึกษาให้เด็กชายขอบ การบริหารจัดการ

โรงเรียนชายขอบจึงไม่มีโครงสร้างและรูปแบบที่เป็นแนวทางเดียวกันที่ชัดเจนการบริหารจัดการจึงอยู่ภายใต้ความคิดความเชื่อพื้นฐานขององค์กรตนเอง กระทรวงศึกษาธิการให้ความหมายของโรงเรียนชายขอบ หมายถึง โรงเรียนในระบบ นอกกระบบทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรอิสระที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลจนถึงขั้นสูงสุดของการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสถานที่ตั้งของโรงเรียนชายขอบอยู่ตามแนวชายแดนประเทศไทย ตามประกาศของสำนักงานกิจการความมั่นคงภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบตามแนวชายแดนประเทศไทย มีหลากหลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนชายขอบมีความแตกต่างของของบริบทพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับความสำเร็จในการการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านบริหารองค์การ จำนวน 4 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์การไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์การไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และกลุ่มที่ 3 กลุ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนชายขอบ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน คุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) จบการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และปรับแก้ร่างรูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะ และประเมินความเหมาะสม (Suitability) โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนชายขอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 302 คน จาก 302 แห่ง โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

(Multi-stage sampling) ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัด จากพื้นที่จังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวน 27 จังหวัด โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 จังหวัด เป็นตัวแทน ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดสระแก้ว จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดศรีสะเกษ ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกเขตพื้นที่จังหวัดละ 1 เขตพื้นที่ จะได้ 8 เขตพื้นที่ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,425 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 302 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ข้อสรุปว่าองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน คือ การวางแผน การดำเนินงาน การอำนวยความสะดวก และการติดตามประเมินผล 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบด้านความเหมาะสม โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาจนได้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 3) หลักการบริหารตนเองและการตรวจสอบถ่วงดุล (Accountability and transparency) และ 4) หลักธรรมาภิบาล (Good governances) การปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ช่วยให้โรงเรียนชายขอบมีการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียน ชุมชน มีการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทพื้นที่

1.3 องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) ได้แก่ (1) กำหนดกรอบทิศทางโดยใช้หลักการเชิงกลยุทธ์ (2) การจัดการศึกษาความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของชุมชน (3) การวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการและบริบทของชุมชน 2) การดำเนินงาน (Operation) ประกอบด้วย (1) การบริหารงานวิชาการ (2) การบริหารงานงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารงานทั่วไป 3) การอำนวยความสะดวก (Commanding) ได้แก่ (1) ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน (2) การจัดหาแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก (3) การลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน (4) การสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีนวัตกรรม (5) การประสานงานติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย (6) การสร้างความ

ร่วมมือทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ (7) การสื่อสารข้ามพรมแดน และ 4) การติดตามประเมินผล (Monitoring) ได้แก่ (1) การติดตามและประเมินผล (2) การใช้ข้อมูลการประเมินเพื่อปรับและปรับปรุงรูปแบบ (3) การสรุปแนวทางแก้ปัญหา และ (4) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเน้นการมีส่วนร่วมระดมความคิด 2) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม การจัดหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีทักษะรองรับเทคโนโลยีใหม่ 4) การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วน 5) ความหลากหลายทางเชื้อชาติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปว่า ด้านองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกประเด็น ยกเว้นปัจจัยสู่ความสำเร็จมีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลักการมีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และกระบวนการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่าความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 หลักการรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.27	0.56	มาก	4.28	0.54	มาก
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.27	0.55	มาก	4.25	0.55	มาก
องค์ประกอบที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.34	0.52	มาก	4.35	0.52	มาก
องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.35	0.53	มาก	4.36	0.51	มาก
รวม	4.31	0.54	มาก	4.31	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.54) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.55)

และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.51) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.55)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทุกองค์ประกอบส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบในประเทศไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่ยั่งยืน มีอาชีพที่มั่นคงที่สนใจอยู่ในท้องถิ่นตามบริบทพื้นที่ควรจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพบริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่และตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีกระบวนการบริหารที่ชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งนี้ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเริ่มตั้งแต่การวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของพื้นที่ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 3) หลักการบริหารตนเองและการตรวจสอบถ่วงดุล (Accountability and transparency) และ 4) หลักธรรมาภิบาล (Good governance) การปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ช่วยให้โรงเรียนชายขอบมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสร้างสิ่งที่ดีขึ้นสำหรับนักเรียนและชุมชนทั้งหมดในระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2561) รายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นผลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการส่งเสริมความเป็นผลเมืองของนักเรียนในระดับสถานศึกษาว่า ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัว ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเป็นผลเมืองของผู้เรียน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกชาติ วิมตฤทธา (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือตอนล่าง พบว่า หลักการ กระจายอำนาจการตัดสินใจทางการศึกษานอกเหนืออำนาจทางการบริหารและการปกครองในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมทางการศึกษา การจัดการศึกษาบนฐานวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติ สิทธิเด็กสิทธิทางการศึกษา สิทธิมนุษยชน และยังสอดคล้องกับ ศุภมาศ ช่างมี และ จิตมา วรรณศรี (2561) ได้กล่าวว่า การดำเนินการส่งเสริมความเป็นผลเมืองต้องใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ร่วมในรูปของคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นพลเมืองและมีผู้รับผิดชอบชัดเจน จึงจะทำให้การส่งเสริมความเป็นพลเมืองประสบความสำเร็จ

2. องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียน ชุมชน มีการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทพื้นที่ การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบต้องมุ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่ดีในด้านการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนและสังคมในระยะยาวด้วย การตั้งความเป็นไปได้ที่ชัดเจนและการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบจะช่วยให้โรงเรียนชายขอบสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิฆัมพร สมพงษ์ (2559) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งด้านความสัมพันธ์ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และการที่สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้การยอมรับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อร่วมพัฒนาการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบท ของพื้นที่นั้นเป็นบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มี ประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Operation) การอำนวยการ (Commanding) และการติดตามประเมินผล (Monitoring evaluation) ดังนี้

3.1 การวางแผน (Planning) ได้แก่ 1) กำหนดกรอบทิศทาง โดยใช้หลักการเชิงกลยุทธ์ วิเคราะห์บริบท วิสัยทัศน์ เป้าหมายการจัดการศึกษา โดยมีการระดมความคิดจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อทำแผนการพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยยึดหลักความร่วมมือของโรงเรียน 2) การจัดการศึกษาความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของชุมชน 3) การวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการและบริบทของชุมชน เพื่อการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ (2561) ได้ทำวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า ด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบการปรับปรุง และการรายงานผล มีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน

3.2 การดำเนินงาน (Operation) ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ (1) การออกแบบหลักสูตร นิเทศติดตาม และการวัดประมวลผล (2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้ตามบริบท ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม โรงเรียนชายขอบ ควรออกแบบหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ (Area based) (3) การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ โดยมีวิชาเพิ่มเติมการส่งเสริมอาชีพและด้านภาษาตามบริบทของพื้นที่ การศึกษาพหุภาษา การเรียนการสอนที่พิจารณาภาษาที่หลากหลายที่พูดในชุมชนชายขอบ พร้อมทั้งส่งเสริมความสามารถทางภาษาถิ่น (4) การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ให้พร้อมและทันสมัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (5) การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ให้อยู่

ร่วมกันได้อย่างสันติลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กิจกรรมการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงการเรียนรู้กับปัญหา ภูมิภาคชายขอบในโลกแห่งความเป็นจริง (เช่น ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การค้าชายขอบ และ (6) การสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC

2) การบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ (1) จัดสรรและระดมทรัพยากร งบประมาณ ของ โรงเรียนชายขอบจากองค์กรต่าง ๆ หรือภาคีเครือข่ายทางการศึกษาทุกภาคส่วน ควรมุ่งเน้นความเป็นอิสระใน (2) การบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความเป็นธรรม ลดขั้นตอนในการปฏิบัติ เกิด ประโยชน์สูงสุด (3) ยึดหลักการบริหารงานงบประมาณภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และแบบมุ่งเน้น ผลงานให้มีการจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการเพื่อประโยชน์ ทางการศึกษา ปฏิบัติภารกิจที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความคล่องตัว มีการรายงานผลเป็นประจำอย่าง ต่อเนื่อง (4) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) การบริหารงานบุคคล ได้แก่ (1) การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการ จัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมีกระบวนการบูรณาการที่สูง ส่งเสริมเทคโนโลยี และสนับสนุนการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC (2) การเตรียมความพร้อมครูและบุคลากรทางการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจวัฒนธรรมพื้นที่ที่หลากหลาย เข้าใจบริบทของผู้เรียนที่มีภูมิ หลังที่ท้าทาย (3) การสร้างขวัญกำลังใจ และการสร้างแรงจูงใจ (4) การฝึกอบรมตามความต้องการให้การ ฝึกอบรมแบบกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย (5) การจัดการ ทรัพยากรบุคคล และรับสมัครคนในพื้นที่ (6) การพัฒนาทางวิชาชีพ อำนวยความสะดวกในการแบ่งปันความรู้ และการเติบโตทางวิชาชีพในครู ยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพที่ และ (7) การ ทำงานเป็นทีม

4) การบริหารงานทั่วไป ได้แก่ (1) การเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ ภาคเครือข่าย องค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่โดยมีกระบวนการที่หลากหลายมาใช้ (2) การนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการ (3) การระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา (4) อำนวยความสะดวกด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม อาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกตามบริบทของพื้นที่มาใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และ (5) การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนตามบริบท ของพื้นที่

สอดคล้องกับ รังสิพล เปลี่ยนพันธุ์ และคณะ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารศูนย์การ เรียนรู้สำหรับเด็กไร้สัญชาติในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่าองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการ บริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงาน ทั่วไปนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย (2559) ได้วิจัยเรื่อง ผู้บริหาร โรงเรียนความหวังของเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร พบว่า แนวทางการดำเนินงานควรกำหนด เป็นนโยบายระดับชาติ ดังนี้ 1) ด้านเป้าหมายการจัดการศึกษา ควรมีนโยบายในการจัดการศึกษา ที่มุ่งส่งเสริม การจัดการศึกษาให้เป็นระบบ Inclusive Education เพื่อยกระดับคนทั้งประเทศขึ้นพร้อมกัน 2) ด้าน กระบวนการบริหารจัดการศึกษามุ่งกระจายอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบและงบประมาณการพัฒนาสู่ โรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ 3) ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลควรจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ โดยต้องเคารพและตระหนักว่า ผู้เรียนที่มีภาษาและ วัฒนธรรม รวมทั้งภูมิหลังแตกต่างกันไปจากคนปกติจะต้องมีวิธีเรียนรู้ที่เหมาะสม ต้องส่งเสริมให้มีการคิดค้น และเผยแพร่นวัตกรรม

3.3 การอำนวยการ (Commanding) ได้แก่ 1) ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ความเป็นผู้นำแบบร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินตามศักยภาพของตนเอง 2) การจัดหาแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกเพื่อมาส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา สนับสนุนวิทยากรภายนอก และสร้างเครือข่ายการศึกษาข้ามพรมแดน 3) การลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 4) การสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีนวัตกรรม 5) การประสานงานติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ กำหนดขั้นตอนการลงมือทำอย่างชัดเจนฝึกฝนทีมงาน เพื่อประสานงานและช่วยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาในพื้นที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนชายขอบ 6) การสร้างความร่วมมือทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ การได้รับเงินทุน ทรัพยากร และบุคลากรจากหน่วยงานการศึกษาระดับชาติและระดับภูมิภาค สำหรับโครงการริเริ่มต่าง ๆ เช่น กสศ. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครงการ "พัฒนาครูเพื่อพัฒนาโรงเรียนชายขอบ" พัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะการสอนที่ทันสมัย โครงการ "เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนยากจนพิเศษ" สนับสนุนทุนการศึกษา อาหารกลางวัน และอุปกรณ์การเรียนโครงการ "อาสาสมัครการศึกษา" ส่งเสริมผู้เชี่ยวชาญ อาสาสมัคร ร่วมพัฒนาโรงเรียน และโครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจากโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนชายขอบเป็นต้น และ 7) การสื่อสารข้ามพรมแดน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่ดีไม่เกิดความซ้ำซ้อนบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานติดต่อเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนัน พรเวียง (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและชายแดน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและชายแดน ที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนในการสนับสนุนด้านงบประมาณมากยิ่งขึ้นเนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่สูงและชายแดนส่วนใหญ่มิมีฐานะยากจน จำเป็นจะต้องได้รับการดูแล ในด้านต่าง ๆ ทั้งสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการฝึกทักษะอาชีพต่างๆและปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต เช่นค่าอาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ผู้รับผิดชอบต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังต่อเนื่อง ครูผู้รับผิดชอบต้องบูรณาการเนื้อหา สื่อและใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง ทักษะที่สำคัญที่ครูผู้รับผิดชอบควรดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่การอ่านออกเขียนได้ ตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและชายแดนจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

3.4 การติดตามประเมินผล (Monitoring) ได้แก่ 1) การติดตาม และประเมินผล ควบคุมการดำเนินงาน ตรวจสอบ มีหลักฐานในการตรวจสอบจัดเก็บข้อมูลประมวลผลเชิงพัฒนาวิเคราะห์ปัญหา การติดตามความคืบหน้าการประเมินเป็นประจำโดยอิงตามตัวบ่งชี้บริบทเฉพาะ เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในหลายภาษา ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และความพึงพอใจของชุมชน 2) การใช้ข้อมูลการประเมินเพื่อปรับและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้น การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบสนองปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและข้อจำกัดของทรัพยากร 3) การสรุปแนวทางแก้ปัญหา นำผลมาวิเคราะห์จัดทำรายงานผลการดำเนินงานนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และ 4) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ การติดตามและประเมินผลยังเป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป การใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลให้เป็นแนวทางสำคัญในการตัดสินใจและวางแผน สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศโดยการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และ

มาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการจัดการศึกษา เล็งเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการศึกษาในพื้นที่ชายแดน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ รัตนา จักกะพาก (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าว การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 11 ด้าน ได้แก่ 1) กฎหมายและนโยบายการศึกษา 2) ครูผู้สอน 3) การเรียนการสอน 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) การเตรียมความพร้อมของนักเรียน 6) ค่าใช้จ่ายในการเรียน 7) สื่อการสอน 8) เนื้อหา หลักสูตร 9) การติดตามและประเมินผล 10) ผู้ปกครอง และ 11) การบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน

2.4 องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเน้นการมีส่วนร่วมระดมความคิด 2) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม การจัดหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีทักษะรองรับเทคโนโลยีใหม่ 4) การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วน และ 5) ความหลากหลายทางเชื้อชาติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ต้องส่งเสริมความสำเร็จของโรงเรียนชายขอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานต่อไปให้เหมาะสมตามสถานการณ์และความต้องการของโรงเรียนในอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จุดเน้นนโยบายยุทธศาสตร์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 -2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนี้ 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาหน่วยงานทุกระดับนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาพัชร พงษ์ดี (2559) พบว่า กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) สร้างเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี 2) ยกระดับการมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) พัฒนาภาวะผู้นำของไตรภาคีเพื่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของไตรภาคี และ 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนพื้นที่สูง และผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ และ 4 ปัจจัยความสำเร็จ รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ รายละเอียดดังภาพที่ 1

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน The Educational Management Model For Border Schools of the Basic Education Commission

หลักการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
- 1.2 หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
- 1.3 หลักการบริหารตนเองและการตรวจสอบถ่วงดุล (Accountability and Transparency)
- 1.4 หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

วัตถุประสงค์การบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียน ชุมชน มีการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทพื้นที่

1. การวางแผน (Planning)

1. กำหนดกรอบทิศทาง โดยใช้หลักการเชิงกลยุทธ์ วิเคราะห์บริบท วิสัยทัศน์ เป้าหมายการจัดการศึกษา เพื่อทำแผนการพัฒนาศึกษาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
2. การจัดการศึกษาความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของชุมชน
3. การวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการและบริบทของชุมชน

2. การดำเนินงาน (Operation)

1 การบริหารงานวิชาการ

1. การออกแบบหลักสูตร มีทิศทางตาม และการวัดประเมินผล
2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้ตามบริบท ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมโรงเรียนชายขอบ
3. การออกแบบหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ (Area Based)
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพตามบริบทของพื้นที่
5. การจัดหาสื่อ วัสดุกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาให้พร้อมและทันสมัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย
6. การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
7. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC

2 การบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดสรรและระดมทรัพยากร
2. การบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความเป็นธรรม ลดขั้นตอนในการปฏิบัติ เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ยึดหลักการบริหารงานงบประมาณภายใต้หลักธรรมาภิบาล
4. ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3 การบริหารงานบุคคล

1. การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย
2. การเตรียมความพร้อมครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามบริบทของพื้นที่
3. การสร้างขวัญกำลังใจ และการสร้างแรงจูงใจ
4. การฝึกอบรมตามความต้องการที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย
5. การจัดการทรัพยากรบุคคล รับผิดชอบคนในพื้นที่
6. การพัฒนาทางวิชาชีพ
7. การทำงานเป็นทีม

4 การบริหารงานทั่วไป

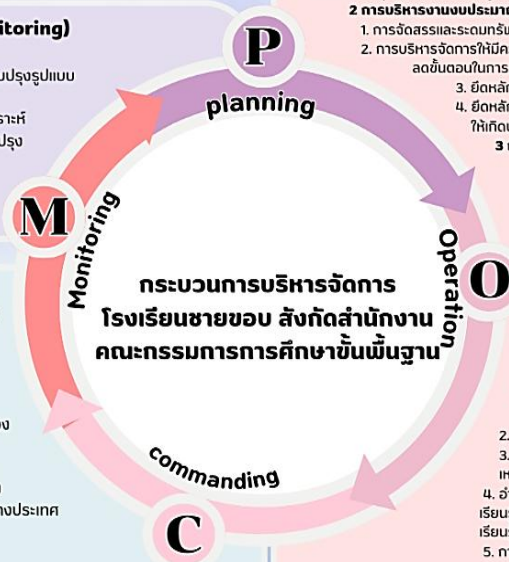
1. การดำเนินการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ ภาคเครือข่าย องค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่
2. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการ
3. การระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
4. อำนวยความสะดวกด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี วัสดุกรรม อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกตามบริบทของพื้นที่
5. การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนตามบริบทของพื้นที่

4. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

1. การควบคุม ติดตาม และประเมินผล
2. การใช้ข้อมูลการประเมินเพื่อปรับปรุงและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการ
3. การสรุปแนวทางแก้ปัญหา นำผลมาวิเคราะห์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน นำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ

3.การอำนวยความสะดวก (Commanding)

1. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ความเป็นผู้นำแบบร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชน
2. การจัดหาแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก
3. การลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
4. การสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีนวัตกรรม
5. การประสานงานติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย
6. การสร้างความร่วมมือทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ
7. การสื่อสารข้ามพรมแดน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สถานศึกษามีกลยุทธ์ที่ชัดเจนเน้นการมีส่วนร่วมระดมความคิด
2. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม การจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีทักษะรองรับเทคโนโลยีใหม่
4. การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วน
5. ความหลากหลายทางเชื้อชาติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ คือ การวางแผน การดำเนินงาน การอำนวยความสะดวก และการติดตามประเมินผล 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีองค์ประกอบของรูปแบบเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ และ 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ และทำการประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนชายขอบ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนชายขอบและท้องถิ่น
3. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องตระหนักและเห็นความสำคัญด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และต้องดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประสบผลสำเร็จทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพบริบทรวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองความต้องการและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายขอบที่เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ในประเทศไทย
3. ควรศึกษาวิจัยการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนชายขอบ: การเปรียบเทียบกรณีในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาพัชร พงษ์ดี, ไพโรภ รัตนชูวงศ์, สุชาติ ลิ้มตระกูล, และประเวศ เวชชะ. (2559). กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 10(1), 162-179. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/65002>
- ณรงค์ อภัยใจ. (2561) รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพ สำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(1), 32-45. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/FEU/article/view/73355>
- ทิฆัมพร สมพงษ์. (2559). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพัฒนาธรรมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. PSU Knowledge Bank. <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/11053>

- รังสิพล เปลิยนพันธุ์, ฉันทนา จันท์บรรจง, ภาณุวัฒน์ รักติวงศ์, และอนุชา กอนพวง. (2557). รูปแบบการบริหารศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กไร้สัญชาติในเขตชายแดนไทย-พม่า. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 104-118. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/17541
- รัตนา จักกะพาก. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/133>
- ศุภมาส ช่างมี และจิตติมา วรรณศรี. (2561). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(1), 176-183. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/115561
- สกชาติ วินตฤฎา. (2565). ทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5035>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ยุทธศาสตร์และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนชายขอบภาคเหนือ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560ข). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2018/08/policy58.pdf>
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2561). รายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุบัน พรเวียง. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและชายแดนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(3), 52-59. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/39219
- องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย. (2559). ผู้บริหารโรงเรียน: ความหวังของเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร. องค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย.